

Ārsta lēmuma pieņemšanas algoritms Covid-19 pacienta izolācijas pārtraukšanu

Publicēts: 23.04.2020.

Atjaunināts: 14.01.2021.

Izolācijas un mājas karantīnas izbeigšana Covid-19 infekcijas gadījumā

Ieteikumi ārstniecības personām un epidemiologiem

I. Covid-19 pacientu izolācijas izbeigšana

Lai gan Covid-19 pacienti ar vieglu slimības gaitu var būt infekciozi līdz 10 dienām pēc simptomu parādīšanās, pierādījumi liecina, ka vīrusa pārnešana jau ir ierobežota pēc piecām dienām kopš saslimšanas dienas. Ja Covid-19 pacientam ir smaga klīniskā gaita vai pacientam ir imūnsupresija vīruss var izdalīties ilgāk (līdz 20 dienām). Lai lemtu par Covid-19 pacienta izolācijas izbeigšanu, atkarībā no situācijas vērtējami šādi kritēriji:

- laiks, kopš simptomu parādīšanās;
- slimības klīniskā gaita/smagums;
- laiks kopš akūtas infekcijas slimības simptomu izzušanas;
- vai pacientam ir imūnsupresijas stāvoklis;
- atsevišķos gadījumos, pārtraucot izolāciju ātrāk nekā noteikts vai stacionārā:
 - SARS-CoV-2 RNS izzušana paraugos, kas ņemti no augšējiem elpceļiem;
 - anti-SARS-CoV-2 antivielu klātbūtne.

Kritēriji izolācijas izbeigšanai

1. Klīniskie kritēriji, kas jāvērtē pacientu izolācijas izbeigšanai noteiktajā dienā:

- ne mazāk kā 72h normāla ķermeņa temperatūra, nelietojot pretdrudža līdzekļus;
- citu akūtas infekcijas slimības simptomu klīniska uzlabošanās.

2. Laika intervāls no saslimšanas sākuma atkarībā no slimības klīniskās gaitas:

Slimības klīniskā gaita un riska grupas
Laika intervāls VAI alternatīvais variants
Bezsimptomu infekcija
10. dienā pēc Covid-19 laboratoriskās apstiprināšanas. Atsevišķos gadījumos izolācija var būt pārtraukta agrāk, bastoties uz asins parauga seroloģiskās izmeklēšanas rezultātu*.

Viegla vai vidēji smaga gaita

10. dienā no Covid-19 saslimšanas sākuma (nosaka ārstējošais ārsts, veicot pacienta aptauju) ar nosacījumu, ka pēc simptomu (drudzis u. c. akūtas infekcijas pazīmes) izzušanas jāpaiet ne mazāk kā 72 h.

Alternatīvs variants: stacionāriem pacientiem negatīvs SARS-CoV-2 RNS tests, izmeklējot divus secīgi ņemtus elpceļu paraugus ar 24 stundu intervālu.

Smaga gaita

Riska grupas:

- pacienti ar dekompensētu hronisku slimību [1]
- pacienti ar imūnsupresiju (transplantāta recipiens, ilgstoša kortikosteroīdu vai cita imūnsupresīva terapija, pretvēža ķīmijterapija, ar HIV inficētā persona ar zemu CD4 skaitu, imūndeficīts u.c.)

20. dienā no saslimšanas sākuma (nosaka stacionārā ārstējošais ārsts, veicot pacienta aptauju) ar nosacījumu, ka pēc simptomu (drudzis u. c. akūtas infekcijas pazīmes) izzušanas jāpaiet ne mazāk kā 72 h.

Alternatīvs variants: stacionāriem pacientiem negatīvs SARS-CoV-2 RNS tests, izmeklējot divus secīgi ņemtus elpceļu paraugus ar 24 h intervālu.

* Personām bez slimības simptomiem, kurām ir noteikta SARS-CoV-2 nukleīnskābes (RNS) klātbūtne un konstatētas IgG klases antivielas pret SARS-CoV-2, jo minēto antivielu klātbūtne liecina par neaktīvu Covid-19 infekciju – pacients vairs nav infekciozs un izolācija nav nepieciešama. Par valsts budžeta līdzekļiem ar ārsta nosūtījumu antivielu noteikšanu pret SARS-CoV-2 veic Nacionālā referenču laboratorija. Asins parauga seroloģiskā izmeklēšana apsverama īpašās situācijās, piem., Covid-19 pozitīva pacienta pārvešana uz nodaļu ar zemākām izolācijas prasībām vai ja Covid-19 infekcija ir konstatēta plānveida skrīninga rezultātā (piem., pacienta izmeklēšana pirms stacionēšanas, darbinieku laboratoriskais skrīnings, ja tas nav saistīts ar uzliesmojuma izmeklēšanu).

Ārstējošais ārsts pieņem lēmumu par Covid-19:

- pacienta izolācijas izbeigšanu, izsniedzot vai nosūtot elektroniski pacientam veidlapu Nr. 027/u ar šādu ierakstu: "Apliecinu, ka uz šo personu no 2020. gada _____ (datums) nav attiecināmi stingrās izolācijas nosacījumi". Šo dokumentu persona var uzrādīt amatpersonām, lai apliecinātu, ka uz personu nav attiecināmi stingrās izolācijas nosacījumi;
- atļauju darba pienākumu pildīšanas, noslēdzot darba nespējas lapu. Noslēgta darbnespējas lapa ir apliecinājums darba devējam, ka persona var uzsākt pildīt darba pienākumus.

Ja pacients tiek izrakstīts no ārstniecības iestādēs vai pārvests uz citu ārstniecības iestādi vai struktūrvienību pirms izolācijas izbeigšanas, izolāciju turpina pacienta nākamajā uzturēšanās vietā. Attiecīgs ieraksts par izolācijas turpināšanas nepieciešamību tiek izdarīts medicīniskajā dokumentācijā, kas seko pacientam. Jā izolācija tiks turpināta citā ārstniecības iestādē, citā ārstniecības iestādes struktūrvienībā vai sociālās aprūpes iestādē, pacienta ārstējošais ārsts telefoniski brīdina attiecīgo iestādi vai struktūrvienību.

Ziņošana Slimību profilakses un kontroles centram (SPKC)

Ārstniecības persona vienas darbdienu laikā pēc pacienta izrakstīšanas no stacionārās ārstniecības iestādes vai nāves konstatēšanas datuma aizpilda paziņojuma veidlapu "Paziņojums par Covid-19 iznākumu pacientam" (Ministru kabineta noteikumu

Nr. 360 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" pielikums) [2] un nosūta SPKC elektroniski vai ar kurjeru. Par ārpus stacionāra mirušajiem Covid-19 pacientiem paziņojumu nosūta ģimenes ārsts vai cita ārstniecības persona.

Steidzamais paziņojums (veidlapa Nr.058/u) par Covid-19 gadījumu SPKC nav jāsūta.

II. Kontaktpersonu noteikšana un mājas karantīnas izbeigšana

Covid-19 vidējais inkubācijas periods ir no piecām līdz sešām dienām, un lielākajai daļai simptomātisku gadījumu simptomi parādās no 2. līdz 12. dienai pēc inficēšanās, un apmēram 95% cilvēku simptomi parādās līdz 14. dienai pēc inficēšanās.

Epidemioloģiskās drošības likuma izpratnē kontaktpersona ir cilvēks, kurš ir bijis tiešā vai netiešā kontaktā ar infekciozu personu vai uzturējies infekcijas slimības perēklī un kuram ir bijusi iespēja inficēties. Savukārt infekcijas slimības perēklis ir vieta (teritorija), kuras robežās cilvēki var inficēties, nonākot saskarē ar infekcijas slimības avotu vai infekcijas slimības izraisītāju nēsātāju.

Kontaktpersonas gadījuma definīcija

- 1 Kontakts ar simptomātisku Covid-19 gadījumu. Kontaktpersona ir jebkura persona, kura ir bijusi saskarē ar personu, kurai konstatēta Covid-19 infekcija (vai Covid-19 diagnoze noteikta klīniski un epidemioloģiski – varbūtējs gadījums saskaņā ar Covid-19 gadījuma definīciju) laika periodā, sākot no divām dienām pirms simptomu parādīšanās līdz 10 dienām pēc simptomu parādīšanās inficētajai personai.
- 2 Kontakts ar asimptomātisku COVID-19 gadījumu. Kontaktpersona ir jebkura persona, kurai ir bijusi saskare ar personu, kurai konstatēta Covid-19 infekcija divas dienas pirms līdz 10 dienām pēc infekciju apstiprinošā parauga ņemšanas.

Kontaktpersonas inficēšanās riska pakāpe

Augsts inficēšanās risks
Zems inficēšanās risks

Persona, kurai ir bijis viens vai vairāki no šādiem riska kontaktiem:

- tiešs kontakts ar Covid-19 gadījumu divu metru attālumā ilgāk par 15 minūtēm 24 stundu laikā (t. sk. atkārtoti kontakti, kas kopā (summāri) ilgst vairāk par 15 minūtēm);
- fizisks kontakts ar Covid-19 gadījumu (piemēram, rokasspiediens);
- tieša saskare ar Covid -19 gadījuma izdalījumiem (piemēram, personai klepojot);
- atrašanās slēgtā vidē (piemēram, mājstarpniecībā, klasē, sanāksmju zāle, slimnīcas uzgaidāmā telpa u.tml.) vai braukšana kopā ar Covid-19 gadījumu ilgāk par 15 minūtēm vienā transportlīdzekļa salonā;
- veselības aprūpes darbinieks vai cita persona, kurš veic Covid-19 pacienta tiešu aprūpi vai laboratorijas darbinieks, kurš strādājot ar Covid-19 pacientu nav lietojis individuālos aizsardzības līdzekļus vai, iespējams, tos lietoja nepareizi vai neievēroja roku higiēnu.

Persona, kurai ir bijis viens vai vairāki no šādiem riska kontaktiem:

- klātienes kontakti mazāk nekā 15 minūtes divu metru attālumā ar Covid-19 gadījumu;
- atrašanās slēgtā vidē vai braukšana kopā ar Covid-19 gadījumu mazāk par 15 minūtēm vienā transportlīdzekļa salonā;
- veselības aprūpes darbinieks vai cita persona, kurš veic Covid-19 pacienta tiešu aprūpi vai laboratorijas darbinieks, kurš strādājot ar Covid-19 pacientu, pareizi izmantoja individuālos aizsardzības līdzekļus un sekoja labai roku higiēnas praksei.

Pasākumi kontaktpersonām atkarībā no inficēšanās riska pakāpes

Augsts inficēšanās risks

Zems inficēšanās risks

Mājas karantīna – 14 dienas^[3] pēc pēdējā kontakta ar personu, kurai apstiprināta Covid-19 infekcija. Mājas karantīnas laikā persona:

- uzturas dzīvesvietā vai citā uzturēšanās vietā un ir pieejama saziņai un sadarbībai ar ģimenes ārstu un citām ārstniecības personām;
- nepakļauj citas personas inficēšanās riskam, neveido tiešus kontaktus ar citiem cilvēkiem (neuzņem viesus, nedodas privātās vizītēs, uz darbu, sabiedriskām un publiskām vietām un telpām, kur uzturas daudz cilvēku);
- ievēro citas piesardzības pasākumus^[4], epidemiologa un ārsta norādījumus;
- mājas karantīnu pārtrauc tikai ar ārstējošā ārsta atļauju.

14 dienu laikā pēc pēdējās saskares ar Covid-19 gadījumu:

- katru dienu rūpīgi novērot savu veselības stāvokli;
- ievērot fiziskās distancēšanās pasākumus, izvairīties no ceļojumiem;
- ievērot roku higiēnu un elpošanas etiķeti (ieskaitot sejas maskas izmantošanu);
- ja parādās simptomi, palikt mājās un sazināties ar ārstu pa tālruni.

Kontaktpersonās māsaimniecībā

Kontaktpersonas mājas karantīnas dienas tiek skaitītas kopš pēdējās saskares ar infekcijas slimības avotu vai uzturēšanās infekcijas slimības perēkli:

- ja persona, kurai konstatēta Covid-19 infekcija stacionāri vai epidemioloģiski droši izolēta, tās kontaktpersona ievēro 14 dienu[5] mājas karantīnu pēc Covid-19 pacienta stacionēšanas vai izolēšanas;
- ja Covid-19 pacients ārstējas mājās un tam nav iespējams nodrošināt epidemioloģiski drošu izolāciju no citiem māsaimniecības locekļiem, kontaktpersona ievēro 14 dienu[6] mājas karantīnu pēc dienas, kad Covid-19 pacients vairs netiek uzskatīts par infekciozu (ārstējošais ārsts ir pieņēmis lēmumu par Covid-19 pacienta izolācijas izbeigšanu).

Kontaktpersonas, kurām iepriekš tika konstatēta Covid-19 infekcija

Pierādījumi liecina, ka atkārtota inficēšanās ar SARS-CoV-2 notiek diezgan reti. Reinfekcijas gadījumi pārsvarā notikuši trīs mēnešus vai ilgāk pēc pirmās inficēšanās, lai gan ir ziņojumi par reinfekcijas gadījumiem jau pēc 45 dienām pēc pirmās infekcijas. Nesenie pētījumi liecina par noturīgu seruma antivielu atbildes reakciju trīs līdz piecus mēnešus pēc SARS-CoV-2 infekcijas, t. sk. pēc vieglas vai asimptomātiskas infekcijas. Joprojām trūkst datu par imunitātes ilgumu un reinfekcijas varbūtību.

Zems atkārtotās inficēšanās risks – persona ir kontaktējusies ar SARS-CoV-2 inficētu personu laika periodā līdz trīs mēnešiem pēc iepriekšējās Covid-19 saslimšanas (skaitot no iepriekšējās saslimšanas sākuma dienas, bezsimptomu infekcijas gadījumā skaitot no dienas, kad bija ņemts paraugs, kas apstiprināja Covid-19 infekciju) pat ja iepriekšējā infekcija noritējusi viegli vai asimptomātiski. Šī kontaktpersona ir ar zemu inficēšanās risku, ja vien tā nav sociālās aprūpes centra klients vai darbinieks.

Augsts atkārtotās inficēšanās risks – persona ir kontaktējusies ar SARS-CoV-2 inficētu personu, ja ir pagājušivairāk nekā trīs mēneši no iepriekšējās Covid-19 saslimšanas (skaitot no iepriekšējās saslimšanas sākuma dienas, bezsimptomu infekcijas gadījumā skaitot no dienas, kad bija ņemts paraugs, kas apstiprināja Covid-19 infekciju) pat ja infekcija noritējusi viegli vai asimptomātiski. Šī ir kontaktpersona ar augstu inficēšanās risku.

Neraugoties uz pārslimotu Covid-19 infekciju, personai nepieciešams ievērot standarta piesardzības prasības, t. sk. lietot sejas masku sabiedriskās vietās, ievērot vismaz 2 metru attālumu no citiem cilvēkiem, ievērot roku higiēnu un sekot sociālās distancēšanas principam.

Personas, kuras pārslimoja Covid-19 infekciju nav pakļautas plānveida skrīningam un izmeklēšanai pēc epidemioloģiskajam indikācijām uz Covid-19 infekciju trīs mēnešus pēc saslimšanas datuma vai Covid-19 infekciju apstiprinošā parauga ņemšanas datuma, ja gadījums bija asimptomātisks.

Stacionārās ārstniecības iestādes var izstrādāt un piemērot īpašus testēšanas, izolācijas un karantīnas pasākumu algoritmus attiecībā uz:

- medicīnas darbiniekiem (SARS-CoV-2 inficētajiem vai kontaktpersonām);
- pacientiem (SARS-CoV-2 inficētajiem, kas turpina ārstēšanos stacionāri, vai kontaktpersonām).

Izmantotā literatūra:

European Centre for Disease Prevention and Control. Guidance for discharge and ending of isolation of people with COVID-19 16 October 2020

<https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Guidance-for-discharge-and-ending-of-isolation-of-people-with-COVID-19.pdf>

European Centre for Disease Prevention and Control. Contact tracing: public health management of persons, including healthcare workers, who have had contact with COVID-19 cases in the European Union –third update, 18 November

<https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/covid-19-contact-tracing-public-health-management-third-update.pdf>

[1] Ieskaitot ilgstošas sociālās aprūpes iestāžu klientus.

[2] Ministru kabineta 2020. gada 9. jūnija noteikumu Nr. 360 <https://likumi.lv/ta/id/315304-epidemiologiskas-drosibas-pasakumi-covid-19-infekcijas-izplatibas-ierobezosana>

[3] Saskaņā ar Ministru kabineta 2020. gada 9. jūnija noteikumu Nr. 360 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai” 55.2 punktu mājas karantīnu var pārtraukt agrāk, ja, veicot Covid-19 laboratorisko diagnostiku ne agrāk kā mājas karantīnas desmitajā dienā, ir saņemts negatīvs testa rezultāts.

[4] Mājas karantīna kontaktpersonām: <https://www.spkc.gov.lv/lv/majas-karantina-kontaktpersonam>

[5] Saskaņā ar Ministru kabineta 2020. gada 9. jūnija noteikumu Nr. 360 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai” 55.2 punktu mājas karantīnu var pārtraukt agrāk, ja, veicot Covid-19 laboratorisko diagnostiku ne agrāk kā mājas karantīnas desmitajā dienā, ir saņemts negatīvs testa rezultāts.

[6] Saskaņā ar Ministru kabineta 2020. gada 9. jūnija noteikumu Nr. 360 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai” 55.2 punktu mājas karantīnu var pārtraukt agrāk, ja, veicot Covid-19 laboratorisko diagnostiku ne agrāk kā mājas karantīnas desmitajā dienā, ir saņemts negatīvs testa rezultāts.

<https://www.spkc.gov.lv/lv/arsta-lemuma-pienemsanas-algoritms-covid-19-pacienta-izolacijas-partrauksanu>